

DOLENJSKI LIST

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva okraja Novo mesto

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZDL Novo mesto. — Izhaja vsak četrtek. Posamezna številka 10 din. — Letna naročina 480 din, polletna 240 din, letnica 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din ozir. 3 ameriške dolarje. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-2-24

Stev. 39 (342)

Leto VII.

NOVO MESTO, 27. SEPTEMBRA 1956

Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tomo Gošnik. Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. Pošt. predaj: Novo mesto 33. Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopisov ne vracamo. Tisk Casopisno-založniško podjetje »Slov. poročevalec« v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Plevl

OB RAZPRAVI O IZPOLNJEVANJU DRUŽBENEGA PLANA:

S SKUPNIMI NAPORI SE STANJE LAHKO BISTVENO SPREMENI

Pokazateli in izvrševanje letošnjega družbenega plana okraja (kot smo že poročali niso niti malo ugodni) so predmet občinskih razprav po vsem okraju. Okrajski ljudski odbor je podvzel široko pobudo, da se stanje v izpolnjevanju postavk družbenega plana do konca leta popravi. Konferenci predsednikov občinskih ljudskih odborov je siedla konferenca odbornikov industrijske skupine okrajnega zborna proizvajalcev in predstavnikov sindikalnih organizacij. V kratkem se bo sestal tudi okrajski ljudski odbor. Priporočiti je treba, da stanje izpolnjevanja družbenega plana, v našem okraju ni bistveno drugačno kot v republiškem povprečju. Toda vse kaže, da bo to skupnimi napori vseh do konca leta precej izboljšano. Ker se letos gospodarsko leto konča s koledarskim in ne bo mogoče nobenih postavk prenašati v dobo po prvem januarju, je bolj potrebno napeti vse sile, da bodo postavke družbenega plana izpolnjene do konca decembra.

Na konferenci odbornikov industrijske skupine okrajnega zborna proizvajalcev in predstavnikov sindikalov 20. septembra so obravnavali izpolnjevanje družbenega plana v industriji in v rokovanjih v posameznih podjetjih. Razen podjetij NOVOLESU, Popravljalnicice železniških voz v Straži, Farmacevtskega laboratorija KRKE

Kaj so povedali zastopniki podjetij?

V NOVOLESU so takoj, ko so ugotovili kako poteka izpolnjevanje plana, sklicali delavški svet in razpravljali o izboljšanju. Menijo, da bodo navzite vsem težavam le izpolnili plan. Imajo zelo napete obvezne, značajne izvozne koeficiente, moteno jih je oviralno pomanjkanje toka v prvih mesecih leta. Tudi v NOVOTEKSU je močno vplivalo na izpad proizvodnje pomanjkanje električnega toka. Trg je tudi narekeloval delno spremembo proizvodnje po sortimentu. Trudijo se, da bodo plan izpolnili, čeprav bo težko nadomestiti, kar so izgubili zaradi pomanjkanja toka. Deloma bi to dosegli z nedeljskimi delom, vendar bi to vplivalo na dobrič, ker je treba plačati naredilsko delo s 50 odstotki po višini.

Direktor KREMENA je zagotovil, da bo njihovo podjetje izpolnilo plan. Storilnost so znane, po večali in je enaka storilnosti v trboveljskem rudniku. Normalno imajo 19 ton na delavca, teda pridni delavec dosegajo veliko včet. Ovirja je pa plateni sistem ker ne morejo plačati delavcev za višjo storilnost kot zaslužijo. Prekoračevanje norm lahko plačujejo le iz dela dobička.

Ukrepi, ki veljajo za vse

Povsem točna je priporočila člena Okrajne sindikalne sveta tovariša Zupančiča, da se pri nas zganemo šele takrat, ko nekje močno zaškrplje, po prej pa vse pustimo na miru. To je resnica. Malokateri član zborna proizvajalcev pozna probleme podjetij v svoji volini enot in enostavnega razloga, ker se zanja ni zamislil in ni obiskoval kolektivov, čeprav je to po zakonu dolžan. Premalo je bilo razprave s tistimi, ki ustvarjajo dobrine. Ljudski poslanec Stane Smid je poudaril, da je z našimi delovnimi ljud-

mi mogoče veliko napraviti, pač trebno pa se je z njimi o vsem pogovoriti.

Kot najne ukrepe je okrajski ljudski odbor predlagal: zaostrijeti je treba izterjavo vseh vrst dophodkov. Borba za izpolnjevanje plana mora biti borba za izpolnjevanje vseh postavk plana in ne le nekaterih. Varčevanje s proračunskim sredstvom je osnovna dolžnost vseh in izdajke je treba vključiti z dophodki, sicer lahko zabredemo v težki položaj. Čigar posledice bi občutile s pribrojajo letu. Ce bi šlo še v drugi polovici leta tako kot

v prvih, bi bili prizadeti družbeni sklad za 197 milijonov, kar bi občutno zmanjšalo tudi dohodek okraja in občin.

Sprejet je bil sklep, da bodo člani zborna proizvajalcev do 1. oktobra sklicali delavske svele podjetij v svojih volinilih

enotah ter z njimi razpravljati o izpolnjevanju plana in ukrepih, da se izpolnjevanje izboljša. O tem bodo razpravljali še sindikalne podružnice in kolektivi. V kratkem se bo sestal tudi okrajski ljudski odbor in pretehtal ta vprašanja.

ZE ŠRICEK PREPEVA, SPET POJEDMO BRAT...

Ce je letos grozdja manj, je pa toliko lepše in slajše. Poglejte, kako se mu rožnoljčna Belokranjka smehlja (Foto: Polde Grahek)

Ugodnejša železniška zveza z Beto krajino šele prihodnje leto

12. septembra je bila na pobudo Železniškega transportnega podjetja iz Ljubljane v Novem mestu konferenca, na kateri so predstavniki podjetja skupno z zastopniki občin, turističnih društev in nekaterih večjih delovnih kolektivov iz raznih delovnih krajev razpravljali o spremembah voznih prog in temeljito vsakor zdaj, ko pride šele po pol 8. uri. Mnogim delavcem in načelnicem bi olajšalo delo, če bi tudi delavski vlak vozil v srednje. Dolenjske ž. pred šesto uro. Predstavniki občin Semič, Crnomelj in Metlike so vztrajali pri zantevi, da mora Bela krajina dobiti boljši jutranji zvez do Ljubljane, saj pride n. pr. potnik iz Ljubljane v Crnomelj zdaj šele ob pol 11. uri določilne. Dostavite pošte, časopisov in pod, zaradi takoj neugodne zvez zelo trpi, kar ne potrebuje nobenega posebnega dokazovanja. Turistično-opevševalno društvo iz Crnomelja in na konferenci navozilo predstavniki novomeških ustanov so predlagali, da bi železnična poskrbela za hitrejši prevoz na Dolenskem in Belo krajino oz. obratno iz teh krajev v Ljubljano tako, da bi uvedla jutranji in večerni posredni potniški vlaki. Ta naj ne bi stal na vseki izmed stranovskej postaj, kot so v selu — ki je pa zelo blizu založne resnice — označil dolenski prog. Nekaj je bilo tudi predlogov za spremembne voznoge na progi Trebnje-Semčica ter za boljšo večernjo zvezdo Metlike s Crnomeljem (kolektiv Belokranjke).

Po vsestranskem pretresu želje, predlogov in pomislišč, ki govorijo za in proti spremembam v novem voznem redu, so bili sprejeti naslednji sklepi:

Prvi jutranji vlak, ki vozi iz Ljubljane ob 5. uri, bo z novim voznim redom vozil kot »poplalnik« (s postankom na vsaki postaji) do Metlike; od tam bo čez 60 minut nadaljeval vožnjo v Karlovac. Bela krajina bo tako lahko dobiti pošto in potnike dve uri prej kakor doslej. — drugi jutranji vlak bo odhajal na Dolenjsko iz Ljubljane malo po 7. uri, bo pa vozil samo do Novega mesta. Motorni vlak bo vozil tudi v prihodnje, kakor doslej, bo pa odhajal iz Metlike nazaj v Ljubljano kakšnih 40 minut kasneje. Imel bo postanke tudi v Šentvidu. Popoldanski vlak iz Belo krajine v Ljubljano bo vozil z novim voznim redom pol ure kasneje, iz Crnomelja na primer okoli 17. ure.

Popoldanski vlak iz Novega mesta v Belo krajino bo zaradi boljših zvez s Stražanom vozil nekaj kasneje kakor zdaj, zadnji vlak iz Metlike v Crnomelj pa naj bi odhajal tudi malo pozneje kakor zdaj.

Pospeseni potniški vlakov

Volitve v sindikalnih organizacijah

Po sklepu posvetovanja članov okrajnega SS in občinskih sindikalnih svetov v Novem mestu 20. septembra, bodo letos volitve vodstev sindikalnih organizacij na območju okraja izvedene do konca decembra.

Po tem sklepu bodo v vseh občinah do 10. oktobra razširjeni plenumi občinskih sindikalnih svetov. Do 10. novembra morajo biti končane volitve v sindikalnih podružnicah. Občinski konference bodo do 1. decembra, okrajska konferenca pa v drugi polovici decembra. Pri volitvah v sindikalnih podružnicah bodo člani volili poleg upravnega odbora tudi delegate za občinsko konferenco, na občinski konference pa bodo ti delegati izvolili občinski sindikalni svet in delegati za okrajsko konferenco.

Okrajski sindikalni svet poziva vse sindikalne odbore, da se na volitve najskrbnejše pripravijo.

Bolnišnica —
spomin na Igmanški pohod

V Šoči v Bosni gradijo bolnišnico v spomin na znani pohod borcev Prve proletarske brigade čez planino Igman 27. do 28. januarja 1942. Na tem pohodu je večina borcev zmrljila.

MOSA PIJADE:

POKRAJINSKI ČASNICKI ŽIVI ORGANI BORBE ZA SOCIALIZEM

Iz prospektka »Sedme sile« vidim, da izhaja v državi okrog dve sto pokrajinskih časnikov. Jaz jih poznam le nekaj, takih, ki so povezani z nekim mestom ali okrajejem ali podjetjem. V pokrajinskem tisku ne bo težko najti pomanjkljivosti, toda jaz ne zamerim preveč rad, zlasti ne tam, kjer širši in morebiti tudi ožja skupnost ni nudila skoraj nobene pomoči. Nasprotno, teh nekaj pokrajinskih časnikov, ki mi po naključju pridejo v roke, zaslužijo prej priznanje. Trdim, da se ljudje, ki te časnike izdajajo in urejajo, trudijo, da bi bili aktualni, živi in zanimivi, pomagati hočejo socialistični vzgoji ljudi, katerim so ti časniki namenjeni. Morda so tudi taki pokrajinski časniki, ki slabu ustrezajo svoji nalogi. Toda jaz verjamem, da je raven vsaj povprečno števila teh časnikov že danes tako, da opravljajo upanje, da se bo določeno število njih povzpelo na dostojno raven in si našlo bralec tudi izven ožjega področja, za katerega izhajajo.

Vem, da to ni lahka naloga. Pokrajinski tisk, pisani za bralec dolečenega, ožjega področja, ima svoje posebne naloge in ne more biti posnetek tiska splošnega značaja. Ni lahká naloga biti tisk za določeno ožje področje, hkrati pa ne povsem odrezati od splošnih jugoslovenskih razmer in problemov, ne toliko glede informiranja bralecov o njih, ampak se bolj v tem, da se tudi lastni lokalni problemi ne pretresajo in v popolni izolaciji od splošnih problemov vse družbe. Vrh tega so pokrajinski časniki večinoma tekniki, štirinajstindvajseti in celo mestnični, kar terja posebni način urejanja in pisanja, pri čemer je večini boj s prostorom. Toda prav te težje okoliščine potiskajo pokrajinsko redakcijo na pravo pot. (Odlomek)

Higienska navodila vodstvom vseh šol

V zvezci s pojavom mlekomilitisa (tzw. otroške paralize) v naših krajev menita Centralni higienski zavod in Svet za splošno izobraževalno šolstvo, da je po vseh šolah, katerih kolikičine in stopnje potrebuje izvajati naslednje zaščitne ukrepe:

1. Redno in temeljito vsak dan obiščiti straničja. Sedno deško, porelanasto ročko in tla je treba porabiti s kar se da vrčo vodo, ki ji dodamo sede. Pri suhih straničih je treba

1. Redno in temeljito vsak dan obiščiti straničja. Sedno deško, porelanasto ročko in tla je treba porabiti s kar se da vrčo vodo, ki ji dodamo sede. Pri suhih straničih je treba

2. Omogočiti je treba temeljito snažna prehrana po opravljenim mlekom (tzw. del gašenega zrna in šest delov vode) ali klorovim apnenim mlekom (en del klorovanega zrna in deset delov vode). Pri straničih na vodno izplavovanje, če pritisak vode ni dovoljen, mora biti zadostna kolicičina vode v odprtjem sudu in metlica v 5 odstotni izložljivosti, da iztrubi lahko zanesljivo in varno odstranimo.

3. Omogočiti je treba temeljito snažna prehrana po opravljenim mlekom, po možnosti pod tekočo vodo in z milom. Za branične ročice nosijo s seboj v šolo čista krpo. Ce na šoli ni tekoče vode, naj šolsko vodstvo poskrbi za majhne sodček s pipi v prostoru pred straničem. Sodček je treba redno polniti z vodo. Poleg naj bo tudi vedro za odpadno vodo po izmivanju rok.

4. Da po potrebi posredujejo zdravniške preglede otrok, pri katerih se je iznenada pojavilo slabo telesno počutje ali površna telesna topota.

5. Opozarijati otroke, da si ne slinijo prstov, ko v knjigah obračajo liste, zlasti če imajo knjige izposojene.

V primeru kakršega bolezniškega primera na šoli, je šolska uprava morala skrbeti, da do prihoda organa zdravstvenih oblasti sami poskrbi:

1. Da se vsi prostori šole temeljito prezračijo z prephrami,

da se tla pomijejo, da vodo

in sodo in da se čim temeljito zlasti straniči.

2. Da bratom in sestrar ter morebitnih sestanovalec obvezno obišče, če obiskujejo šolo, za 3 tedne prepoveduje hoditi v šolo.

3. Da starše teh otrok opozore, naj jih v tem času ne preobremenjujejo z težjim telesnim delom in jim tudi ne puste, da bi družili z otroki v sosedstvu.

4. Da po potrebi posredujejo zdravniške preglede otrok, pri katerih se je iznenada pojavilo slabo telesno počutje ali površna telesna topota.

Pri tej zaščiti ni dovolj, da šolski odbori aktivno sodelujejo le sami, temveč je potrebno, da tudi nadzirajo izvajanje navedenih predpisov. K temu delu moramo pritegniti tudi mnogim organizacijam, posebno one, ki imajo zdravje mladine v svojem programu, kot Podmladik Rdečega krila, Društvo prijateljev mladine itd.

Tačništvo za zdravstvo in Tajništvo za prosveto OLO Novo mesto

6. Opozarijati otroke, da si ne slinijo prstov, ko v knjigah obračajo liste, zlasti če imajo knjige izposojene.

V primeru kakršega bolezniškega primera na šoli, je šolska uprava morala skrbeti, da do prihoda organa zdravstvenih oblasti sami poskrbi:

1. Da se vsi prostori šole temeljito prezračijo z prephrami,

da se tla pomijejo, da vodo

in sodo in da se čim temeljito zlasti straniči.

2. Da bratom in sestrar ter

morebitnih sestanovalec obvezno obišče, če obiskujejo šolo, za 3 tedne prepoveduje hoditi v šolo.

3. Da starše teh otrok opozore,

naj jih v tem času ne preobremenjujejo z težjim telesnim delom in jim tudi ne puste, da bi družili z otroki v sosedstvu.

4. Da po potrebi posredujejo

zdravniške preglede otrok, pri

katerih se je iznenada pojavilo

slabo telesno počutje ali površna telesna topota.

Pri tej zaščiti ni dovolj, da

To in ono iz občine Trebnje

Dela pri gradnji vodovoda Štúna-Trebnje-Dobrič kar lepo napredujejo Sedaj polagajo celi proti Velikemu Gabru, gradijo pa tudi zbiralnik na Medvedjeku. Ce bo vreme kolikor ugodno, upajo, da bo letos že teka voda do vas. Breza, kjer bo zbiralnik za sektor Dobrič in Trebnje-Ponikve.

Mnogo več bi lahko pomagali s prostovoljnimi delom prebivalci in tako čimprej dobili vodo. Po navadi na prostovoljno delo najbolj prihajajo mali kmetje, dobitni se večji izmikajo, čeprav bodo ti imeli od vodovoda večjo korist kot mali kmetje. Prav bi bilo, da bi tudi v teh vseh, kot so to napravili v vseh vseh Beli krajini, sprejeli sklep o krajenvem samoprispevku za gradnjo vodovoda in stec po gospodarski modi posameznega koristnika.

KANALIZACIJA

Občinski ljudski odbor Trebnje je izdelal načrt za kanalizacijo Trebnjega, kar je nujno potrebno že več razlogov. Načrt že kakih šet mesecov takajo na okvir potrditve. Ko bodo načrti potrjeni, bodo takoj pričeli z deli.

OPEKARNA RACJE SELO

Da brez podjetij gospodarstvo ne bo slo, se dobro zaveda občinski ljudski odbor, zato si prizadeva, da obstoječa podjetja spravi na trdne noge, skuša bo pa organizirati tudi nova. V Račjem selu so letos obnovili tamošnjo opekarno, deloma s prostovoljnimi delom. Čeprav ima opekarna za žganje opeke le poljsko peč, proizvodnja zidakov kar dobro teče, manjka pa jem stalni in disciplinirani delavci. Proizvodnja je zaradi primitivnosti sicer dražja kot v modernih opekarneh, je pa za naravnike in okolice še vedno cenejša kot opeka od drugod, zaradi manjših prevoznih stroškov. Glane prav dobre kvalitete je pri opekarni na pretek, zato bo treba opekarno postopoma modernizirati. Letos bodo v opekarni naredili okoli 200.000 zidakov.

GRADNJA STANOVANJ

Stanovanjski sklad občinskega ljudskega odbora Trebnje bo enašel letos okoli 4 milijone 200.000 din. Večji del tega skladu bodo porabili za nadzidavanje stavbe za občinsko hišo. S

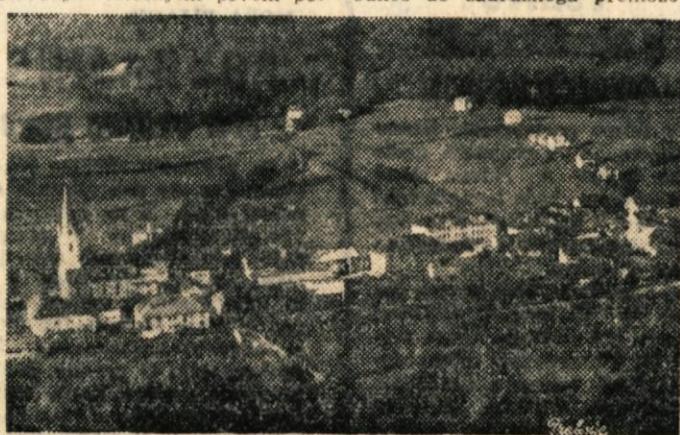
KUPUJTE SREČKE ESPERANTSKE LOTERIJE

Gostinsko-turistični zbor

Cetrti gostinsko-turistični zbor Slovenije bo od 2. do 3. oktobra na Bledu. Glavna točka zabora bo posvetovanje o problemih turizma in gostinstva ter vloga sindikalnih organizacij v gostinskih in turističnih podjetjih.

550.000 obiskovalcev zagrebškega velesejma

V četrtek 20. septembra je bil po 18 dneh zaprt letosnji zagrebški velesejem, največja mednarodna gospodarska razstava v Jugoslaviji, kateri je sodelovalo 26 držav. Razen velikega trgovskega učinka je velesejem po splošnem mnenju odkril še važno dejstvo: izreden pomen Jugoslavije kot poslovnega partnerja taka na področju izvoza kot uvoza. Velesejem je obiskalo nad 550.000 ljudi, iz držav in številne gospodarske in trgovske delegacije iz tujine.

Pogled na Trebnje

Kako je v BELSADU

V zadnjem času se veliko razpravlja o razmerah v belokranjski tovarni Belsad in o njeni bodoči usodi. Pri tem mnogokrat pretirajo in delajo napakanje zaključke, pa tudi pre-rokovana, ki nimajo prave osnove. Stvar je sledi:

Belsad je prva belokranjska tovarna. Njena osnovna nalogpa bila, da pomaga dvigniti zastalo belokranjsko kmetijstvo, hkrati pa naj postane važen gospodarski činitelj gospodarskega razvoja Bele krajine.

Vlogo pospeševalca naprednega kmetijstva je tovarna že uresničila, kar je tudi dobivala pomoč ljudske oblasti, ki si je vneto prizadevala, da dvigne podjetje na primereno visino in razširi njegovo proizvodnjo. V ta namen so bile porabljeni znatna družbenaa sredstva, vendar tovarna še ni dosegrena in zlasti ne opremljena, kot je potrebno za tak obrat. V preteklem in letosnjem letu je tovarna začela v težave, ki so sicer v tovarni podobne strošek dokaj pogoste tudi drugod, vendar so bile Belsadove značajne, v veliki meri po krividi vodilnega osebja, pa tudi kolektiva.

Občinski ljudski odbor Crnomelj in OLO Novo mesto sta sumila, da stanje v finančih podjetja ni čisto v redu, na kar so opozarjali različni pojavi in zapažanja. Vendar so v podjetju to stanje namerno zakrivali z netočnim bilancami, s popisi blaga in osnovnih sredstev. Zlasti je bila sumljiva zaključna bilanca za leto 1955. Pregled trgovske inspekcijske, ki sta jo poslala v tovarno občinski in okrajski ljudski odbor, je potrdil, da so bile v bilanci lažne postavke.

Natančen popis blaga, surovin in pomočnih obratnih sredstev, ki je sledil obisku inšpekcijske, je šele pokazal pravo stanje. Zaradi prevelike razširitev poslovanja, za katerega tovarna ni imela pogovorje (strojev, skladil, zaradi manjšega in neodgovornega poslovanja, deloma pa tudi zaradi padca enekaterih izdelkov in še vrste drugih vzrokov je nastal znaten primanjkljaj, včasih del vsekakor po krividi malomarnega in skrajno škodljivega poslovanja. Tako so na primer pri nakupu silv dobili 10 vagonov manj, kot so jih plačali, ali

pa so bile slabe kvalitete. Dosti polproizvodov se je pokvarilo zaradi nesodobnega skladenja in prav občutne slabega ravnana z izdelki in polizdelki. Občinski ljudski odbor, ki je razpravljal o ugotovljenem stanju v tovarni, je izmed možnih ukrepov, ki so v takem primeru na mestu, sprejel najbolj primernega: uvedel je prislino upravo odnosno imenovanje prisilnega upravnika. Tovarno bo uredilo podjetje Slovenija vino iz Ljubljane, ki ima za to potrebe možnosti, zlasti pa strokovni kader za vodstvo ter potrebu izkušnje. Značaj proizvodnje v tovarni je bilo v bodočem podoben kot doslej. Le da bodo izdelovali v njej predvsem sadnji in grozdni sok, nekaj vrst kvalitetnih džemov in kompotov, naravno sadno in verjetno tudi brinovo žganje, zmanjšati je zadevo.

S pridrževanjem pravega stanja v tovarni je Belsad varal družbo in sebe, zato posledice niso mogle izostati. Krivci za to potrebe so bodo brez dvoma zagovarjali pred sodiščem. Ne bi pa mogli govoriti samo o krividi nekaj ljudi, pač pa tudi o skrividi kolektiva, ki je moral vedeti, kaj se v tovarni dogaja, pa tega ni niti preprečil, niti obvestil merodajne činitelje. Ta primer naj bo šola vsemu kolektivu, kako se vsakomur maščuje tako malomaren in večkrat že kar zločinski odnos do ljudskega premoženja, kot je bil posebno očit v Belsadu.

V tovarni Drva, ki jih omenja plesec članka, so ležala ob cesti Luknja-Brezova reber, ob koder je do postaje v Briljanu 6,1 km, do postaje v Mirni peči pa 6,6 km. Na podlagi podrobnih kalkulacij smo priskrili za izdelavo, da bi lahko placači vozniku za prevoz drva na lezeniško postajo v Mirni peči največ 237 din za meter drva. Prav toliko bi stal prevoz drva na postajo v Briljanu. Pri tej ceni bi GG ne prihranil prav nič, pač pa preces prav nič. Ker bi moral, da bi vozili vozniki namesto kamionov, organizirati na postajo v Mirni peči povrtni manipulator. Prav vsekaj ob bivaličnem kontrolo nad prevozi in bivališčem nevarnosti, da bi drvo manjša. Na sesanicu z vozniki v Mirni peči 30. julija na začrtan danedeno ceno ni mogel nikdo pristati, ker je res prenizka, več pa GG ni moglo plačati, ker bi sicer doseglo prav nasprotno kar zlasti plesec članka in verjetno tudi Mirnopečani, to je poenoteni.

Pozneje smo še pogajali z vozniki za prevoz 100 m³ drva na mirnopečke Šole. Ta pot bi bila približno 2 km krajsa kot na lezeniško postajo, cena pa je bila 250 din. Iz tega sledi, da bi stal prevoz na postajo najmanj 400 din, torej bi bil 163 dražji kot pa prevoz s kamionom na postajo v Briljanu. Na takoj podrazumevanje, da prevoz ne bo dražji kot z drugimi vozili.

Kmetijsko gozdarsko posestvo

Nova mesto

Prevoz 100 m³ drva na postajo v Šole je bila 250 din. Na takoj podrazumevanje, da prevoz ne bo dražji kot z drugimi vozili.

Brusniške češnje hirage

Obiščite razstave Ljudske tehnike v novomeškem Sindikalnem domu!

DOLENJSKO KMETIJSTVO

STEVILO 4

27. SEPTEMBERA 1956

Gospodarsko združenje kmetijskih zadrug

Ustanovljena je Gospodarska poslovna zveza — V Beli krajini pripravljajo kmetijske zadruge ustanovitev

Kmetijsko-proizvajalne zveze — Kako bo z dobički Gospodarske poslovne zvez?

Delegati KZ območja okraja Novo mesto so se zbrali 11. septembra 1956 na ustanovni občni zbor Gospodarske poslovne zvez. S tem je ustanovljen nov organ združenj zadrug, ki dela za potrebe KZ.

O gospodarskih poslovnih zvezah smo še malo pisali v našem listu, zato se mi zdaj potrebno seznaniti zadržniku o najvažnejših nalogah teh zvez. Sprejeti pravili na ustanovnem občnem zboru je postavljen sledenje načela: »Gospodarska poslovna zveza mora skrbeti za gospodarsko krepljevanje združenj KZ in jih v svojih poslovnih odnosih usposabljati za opravljanje njihovih dejavnosti. Organizirati mora proizvodnjo novih kmetijskih pridelkov, razvijati blagovnost obstoječe proizvodnje in uvajati zadruge v nove dejavnosti.«

Iz zgoraj postavljenih načel je jasno, da je Gospodarska poslovna zveza gospodarsko združenje KZ, ki dela za njihovo potrebu v blagovnem prometu in hkrati usposablja KZ na ustanju novih dejavnosti.

S prevzemom teh nalog se bodo h Gospodarski poslovni zvezji pripojila vsa podjetja OZZ in bodo pod vodstvom upravnega odbora GPZ poslovali od sile kot samostojni obrati. Tako bo v sklopu GPZ 5 obratov in sicer: obrat za odkup kmetijskih pridelkov, in promet s semenskim in drugim reproducilskim blagom, obrat za odkup lesa, obrat — mesarija —

za odkup živine, predelavo in prodajo mesa, obrat mlekarne za odkup ter predelavo mleka in obrat gostišče. S temi obrati bo GPZ dahkan nudila KZ pomor, zlasti pa bo na ta način v začetku večje jamstvo za vnovičevanje tržnih viškov ter obravno, skrb za prodajo dobrih semen in zaščitnih sredstev ter s tem zagotovitev večjih in enotnejših pridelkov, kar je vse v sedanjih pogojih na tržišču zelo važno.

Nekateri delegati so imeli posmisleke, kako bo z dobičkom, ki ga bo gospodarsko združenje v poslovnih odnosih z KZ ustvarilo. GPZ je organ, ki dela za potrebe KZ in skrb za njihovo gospodarsko moč. Zato je tudi z uredom in pravili GPZ zagotovljeno, da KZ posluje z njim na odprtih računih (kmetijsko) tako, da bo presežek vrednosti ali tako imenovan isti dobiček vrjen KZ. Obtini zbor GPZ, ki ga sestavljajo pooblaščeni delegati KZ, je pooblaščen, da sme sklepiti koliko dobiček, ki pada KZ sme ostati za potrebe GPZ. Iz tega se vidi, da je z organizacijsko izpopolnitvijo GPZ uvedena demokratična oblika upravljanja od samih pridelovalcev — zadržnikov v sodelovanju z delavci, zaposlenimi v obstoječih obratih in da se dobiček, ki so ga ustvarjala podjetja in se je doslej delil po predpisih družbenega ravnana, sedaj pa se bo vrnil KZ, katere bodo poslovano z obrati GPZ.

Kmetijske zadruge Bele krajine so prve začele mislit na potrebo ustanovitve KPZ. Razliko med Gospodarsko poslovno zvezo in Kmetijsko proizvajalno zvezo je v tem, da se KPZ ukvarja z neposredno organizacijo kmetijske proizvodnje v raznih pospeševalnih oblikah in izvaja gospodarske programe v KZ. Teh potreb pa je na Dolenjskem in zlasti v Beli krajini

Razdrobljenost posestev

Marsikje v Beli krajini zavira izboljšanje kmetijske proizvodnje razdrobljenost kmečkih posestev, saj imajo nekateri kmetovalci celo po 60 parcel. Oranje in obdelovanje teh parceli je zelo težavno, zato je nujno, da se čimprej začne z zložbo teh razkosanah zemljišč. Kmetovalci vasi Podlog in Jernejeva vas so to storili že pred vojno. Sprava so bili malo nejevoljni, ampak danes so veseli, da so to uredili. V hribovitih področjih popolne zložbe niso možne, pač pa v ravneh. Treba je le dobre volje in razumevanja. (o)

Komisija za silnavko

V Suboticu je bila zaključena dvodnevna konferenca Izvršnega komiteja Evropske komisije za silnavko in parkijekvo pri mednarodni organizaciji FAO. Po izjavvi predsednika dr. Nigla je bila konferenca zelo koristna.

V VIINSKEM HRAMU pričakujemo GOSTA

Kmalu bomo v vinskem hramu sprejeti gosta — nov vinski mošt. Za njegov sprejem se pa moramo vestno pripraviti.

PRED TRGATVIJO

Vinski hram moramo dobro očistiti, prezračiti in razkužiti z žvepljenjem. Očistiti moramo vso vinski posodo. Zdrave sode, ki so stali med letom prazni in bili večkrat žveplani, moramo temeljito izprati s čisto, hladno vodo, po potrebi z 2 odstotno sodo, potem pa se s kropom ali vročo paro. Plesni posodo je treba pred izpiranjem odrgniti s krtačo, da odstranimo plesen.

Vso posodo: škafe, brente, kadi moramo nabiti, zamotiti, da ne pušča in očistiti raznih plesni s krtačo, hladno vodo v 2 odstotno sodo. Šele potem izperemo s paro ali kropom, sicer bi paro utegnila razne plesni še globlje potisniti v les. Vzrok raznih bolezni je napak v vini, zlasti vonja po plesni, je pogosto umazana posoda, ki jo uporabljamo pri trgatvi.

Posode za trgatev ne smemo uporabljati med letom v druge namene, na primer za škopivo, pri žganjekuh itd., ker je težko odpraviti še njen okus in vonj po teh snoveh. Med trgatvijo moramo posodo za trgatev vsak večer potisiti.

Vse železne dele stiskalnice in kovinske posode, ki pridejo v dočik z moštom, je treba poločiti. Tudi železne vijke pri vratah soda moramo dobro premazati z lojem. Mošt namreč kovine topi in tako dobri mošt in pozneje vino, črno barvo.

KAKO POPRAVIMO PO-KVARIJENJE IN BOLNO VINSKO POSODO

Zaradi brezbržnosti in malomarnosti se vinska posoda pokvariti, postane zapola, plesniva in cikasta.

Ce stoji vinska posoda dalj ča-

sa slabu ali nič osnažena in nežvepljana v bolj suhem prostoru, dobi zatohele vonje, katerega se potem navzama moši in vino. Tako posodo je treba izprati in povinoviti.

Posodo najlaže izparimo tako, da naličimo v kotel za žganjekuh vodo in jo segrevamo takodolgo, da po cevih iz kaže začne uhajeti para. To para z gumijasto cevjo dovajamo neposredno (brez hladilnika) v bolan sod skozi pilko in odvaja raztopljeni, nepristne snovi. Zato ga izplahнемo z 2 do 5 odstotno raztopilno sodo, nato pa še z mrzlo vodo.

Nove sode ali pa sode, ki smo jih popravili tako, da smo dali nekaj novih dog ali novo dno, najprej zparimo, nato zukuhamo sodo in končno izplahнемo.

Tako ozdravljen in pomin sod pustimo 2 do 3 dni, da se osuši, nato ga zažveplamo. Ako soda ne bomo napočili, damo na 2 hličen azbestni trak, če pa bomo v sod vlivali moži iz zdravega grozja (ali tudi sadjevec) pa na 3 hličen azbestni trak. Tako zmerno živejanje ni ne škoduje izluženju barvila. Tit Doberski

PRED ZAKLJUČKOM leta, ko pospravljamo zadnje pridelke s polja, je prav, da pregledamo, kajščino je bilo letos stanje kmetijstva v naši občini. Po tem pregledu bomo videli, kaj smo storili in kaj je treba še storiti, oziroma, kakšni naj bodo naši načrti v prihodnjem letu.

SPLOŠNO STANJE

Na polju so pridelki na splošno za 10 do 15% večji kot lapni. Pridelki sadja in grozja pa dosega le 40% lanskega pridelka. Pač pa bo kvaliteta vina vsaj za 50% boljša.

Če sod, ko smo ga izpravili, nismo dobro pomili, ali če smo pustili kak ostanek vina v nem,

Na splošno lahko ugotovimo,

da je letina nekoliko boljša kot lam. Čeprav bo sicer vina nekaj manj, bo pa zato veliko boljše in se bo laže prodalo.

Tudi detelje in travniki so dali razmeroma dosti krame, tako da živila ne bo stradala. Le jesenske paše niso, zaradi suše v drugi polovici avgusta in prvi polovici septembra.

Suša je prizadejala tudi strnišča in posevke, predvsem repo.

Na splošno lahko ugotovimo,

ne samo v kvaliteti pač pa tudi v ceni, kar že močno občutijo vsi dolenski vinogradniki, kar zahteva obdelava v sorazmerju s pridelki visoke stroške.

KPZ imajo torej neizcrpne naloge za razvoj in napredok ter upamo, da bodo vsi napredni zadružniki koristili usluge, ki jih bo nudila KPZ preko kmetijskih zadrug.

Stan Somrak

Zapuščeni vinogradi

Precej Belokranjcev je dobilo po vojni vinograde in zidanice v Dobički gori in Stražnem vrhu. Med njimi je pa nekaj takih, ki vinograd zelo malomarno obdeluje, niti ne skrb za obnovu zidanic. — Precej vinogradov je propadlo in mnogo zidanic ima slabo streho. To terja, da se takim ljudem vinograd vzame in dà v upravljanje ljudem, ki so voljni skrbeti za trto. To mora urediti občinski LO Črnemelj, na čigar področju so ti vinogradi. (o)

PO IZOBRAZBO NA GRM

Ni že dolgo tega, kar sem privpel v Kmetijsko šolo na Grmu. Sem me je znala želja po spoznavanju kmetijske tehnike in prakse. Načul sem se več kot sem privpel. Kot je vsak začetek težak, tudi tu ni šlo od začetka vse zlahka, a kmalu sem se seznamil s sošolci in takoj je postal bolj domač. V prijetnem vzdružju je minilo šolsko leto, končani so bili izpit — dokala nas je le še ekskurzija. V sedmih dneh smo si ogledali gorenjske in primorske kraje in se polni novih moči zadovoljili vrnil domov.

Zadnji večer, preden smo se razšli na svoje domove, smo imeli

na Grmu poslovni večer. Tako smo se poslovili od predavateljev in sošolcev.

Ko je prišel vsak na svoj dom, se je bilo treba odločiti za dom ali službo. Jaz sem se odločil za dom. Po nekaj dneh sem videl, da se vedno ne znam vsega in sem se ponovno vrnil na grmsko šolo za eno leto. Mnogi misljijo, da kmeti ni potrebljena izobražba, a to ni res. Tudi kmet se mora naučiti, kako bo s tem manjšimi stroški kar največ pridelal, da bo zasluzek večji in s tem višja tudi življenjska raven.

Edvard Gnidovec

Krompir je kar lepo obrodil. To kažejo tudi nasmejani obrazci družine, ko kopijo to »podzemno sadje« (Foto: Polde Grahek)

NOVE CENE UMETNIH GNOJIL

Ze dalj časa je bila napovedana sprememba cen umetnih gnojil. Sredi avgusta pa so bili objavljeni v Uradnem listu FLRJ novi regresi za gnojila, kar je nedvomno prislo s pravim časom in bomo jesensko sezono lahko opravili s polno gnojenjem, obenem pa se bodo mogli kmetijske zadruge in kmetovalci oskrbeti s potrebnimi količinami gnojil za zdajnjo spomladansko uporabo na travnikih in za spomladansko setev. Prispevki družbe k ponovni uporabi umetnih gnojil je prav znaten in znaša po družbenem planu za 1956 leto 8 milijard dinarjev. (o)

Spomladni smo v Dolenjskem listu objavili ceno umetnih gnojil. Sredi avgusta pa so bili objavljeni v Uradnem listu FLRJ novi regresi za gnojila, kar je nedvomno prislo s pravim časom in bomo jesensko sezono lahko opravili s polno gnojenjem, obenem pa se bodo mogli kmetijske zadruge in kmetovalci oskrbeti s potrebnimi količinami gnojil za zdajnjo spomladansko uporabo na travnikih in za spomladansko setev. Cene gnojil so v primerjavi s spomladanskimi cenami takole:

GNOJIL	Spomladni 1956	polna tov. cena	regres na kg	prodajna cena
		15. 8. 1956	15. 8. 1956	15. 8. 1956
superfosfat	11,5	16	6,5	9,5
nitrafskaj	14	31	17	14
apneni dušik	14	37	26	11
amonsulfat	26	41	24	17
čilski soliter	26	38	20	18
nitramonkal	18	31,10	15,60	15,50
kalijseva sol				
v. papir. vrečah	12,8	19	9	10
kalijeva sol				
v. jut. vrečah	14	20	9	11
Thomassova žilindra	12,5	15	7	8

Vse cene so mišljene franko razkrila postaja kupca, razen amonsulfata, kjer je cena franko Lukavac. K njim je torej potreben pristop s prevozne stroške od železniške postaje do zadruge in njeni manipulacijski stroški.

Dalej morajo KZ skrbeti, da bodo kmetovalci pravilno gnojili, ker le tako se bo vložen denar obrestoval. Toda način načrtovanja v skladu s potrebnimi področji in posevkov v povezavi s kmetijsko službo.

Vse moramo uporabiti čim večja, naj upravni odbori KZ in poljedelski odbori pretresajo vse možnosti, da bodo zadržniki dobili gnojila po ceni, ki bo čim bližja regresirani ceni.

Da bo uporabljena gnojila čim večja, naj upravni odbori KZ in poljedelski odbori pretresajo vse možnosti, da bodo zadržniki dobili gnojila po ceni, ki bo čim bližja regresirani ceni. V mnogih primerih je mogoče organizirati tako, da kmetovalci prevzamejo gnojila na postaji. S tem odpadejo stroški prevoza, skladanja in obresti. To znaša 1–2 din pri kg.

Dalej morajo KZ skrbeti, da bodo kmetovalci pravilno gnojili, ker le tako se bo vložen denar obrestoval. Toda način načrtovanja v skladu s potrebnimi področji in posevkov v povezavi s kmetijsko službo. Vsekakor moramo preprečiti enostransko uporabo gnojil.

Iz novih cennih gnojil pa se lahko naučimo še nekaj. Kdor bo uporabil mešano gnojilo — to je nitroforskaj, bo najdražje gnojil, 2 kg nitroforskaj vsebuje 8 kg čistega dušika, 8 kg fosforne kislinske in 8 kg kalija. 1 kg dušika v apnenem dušiku stane 55,5 din, v

Gojimo jagodičevje in višnje

nov vir dohodkov kmečkega gospodarstva

STANJE KMETIJSTVA

v novomeški občini

Pred leti so v našem sadjarstvu poznali predvsem le nekatero vrsto sadja — jabuka, hrust, slive, češnje — pa še te so gojili samo za domačo porabo, le manjšo kolikožno za trg. V naprednjih deželah z razvitejšo trgovino so po kmalu spoznali, kakšne dohodke lahko donaša sadje, zato so sadjarstvu začeli posvečati prav posebno skrb. Se neizkorisčene kmetijske površine so zasadili, vpeljali take sadne sorte, ki so gospodarsko najdonosnejše in jih gojili po navodilih sodobnega naprednega kmetijstva. Pri tem pa niso ostali le pri standardnih sadnih

sortah, ampak so na veliko začeli gojiti tudi take, ki so doslej rasle same v naravi ali pa le kot vrtno grmicevje. To so predvsem maline, črni ribez in višnje. Te kulture so danes na sestovnem trgu zelo iskane in prisajajo pridelovalcem lepe dobitke, tudi pri nas, čeprav nasad takih kultur še nimamo bogove koliko.

Oglejmo si gospodarsko vrednost jagodičevja in višenj.

VIŠNJE

V vsem našem okraju je po številu dreves višnja zastopana le 0,03% in tako pride na zadnje mesto. Vzpredeno z ostalimi

sadnimi vrstami je pri višnji gojenje enostavnejše. Uspeva lahko tudi v izrazito sušnih predelih in na visokih nadmorskih višinah. Odporna je proti mrzu in vsako leto tudi obilno rasti, samo da je posajena v pravilnem odnosu z oprasevalnimi sortami.

Plodove višenj išče predvsem industrija za predelavo likerjev, kompotov in višnjevega soka. Praksa je dokazala, da je živilenska doba višnje 25 let in roditi že v četrtem letu. Rodnost višenj se zelo menjata. Da bi laže ugotovila njih rodnost, jo razdelimo v tri dobe:

Razdalja sajenja	I. perioda porast rodnosti	II. perioda polna rodnost	III. perioda padanje rodnosti	skupna rodnost za vso živ. dobo po drev. na ha
višnja	od 4—10. leta	od 11.—20. leta	od 20.—25. leta	480 kg 156.000
6 × 6	6 × bratev	8 × bratev po 4 × bratev	po 10 = 80 kg	40 = 320 kg po 25 = 100 kg

Ce upoštavamo povprečno ce po 80 din za kilogram višnji, kot so jih odkupovala predelovalna podjetja letos, je brutno dohodek iz enega drevesa za vso dobo rasti 480 kg × 80 din je 38.400 din ali letno 2.133 din, tako da brutno dohodek na 1 ha znača za vso živilensko dobo 156.000 kg × 80 din = 12.480.000 ali letno po 1 ha 693.330 din.

Kot upoštavamo dohodek pri tem je še izkorisčanje zemlje z gojivo in medkulturnim v višnjevem nasadu prva 4 leta. Ta dohodek je pa tudi neobremenjen z družbenimi dajatvami, ker so

1. zemljišče je davčno obremenjeno od rodnosti na prej za 18 let povprečno po 20.000 din	360.000
2. izdelava načrt in izmeritev nasada	10.000
3. izkop in zasipavanje jam	17.000
4. zaključenje nasadov	3.000
5. vrednost drevesnih kolov	9.750
6. vrednost višnjevih sadik	48.750
7. sajenje (delo)	8.500
8. rez in vzgoja krone za vsodo rasti (delo)	7.500
9. gnojenje (delo)	38.400
10. vrednost gnoja	175.250
11. stroški skropiljenja 3 × letno, skupno 75 × za vso dobo rasti (delo)	75.000
12. vrednost skropiva	147.750
13. obdelava zemlje (drevesnih kolobarjev = delo)	91.200
14. obiranje	230.800
15. pakiranje in transport	380.000
16. zavarovalnina	884.632
17. obrestna mera 8%	198.323
skupaj din	2.685.855

Ena na višnjevega nasada nam po 25-letni živilenski dobi, upoštavajoč sedanje tržne cene po 80 din za kg čistega dohodka, 9.794.145 din ali letno 391.765 din. Ali drugače povedano: vsako leto v višnjevem nasadu vloženih 107.354 din nam vrne ob koncu leta ali ob prodaji višnjevih sadetev 364% oz. 391.766 din čistega dobička. Vse to navajamo s ponovnim poudarkom, da nam kot kalkulativna osnova služi letošnja odkupna cena višenj po 80 din za 1 kilogram.

MALINE IN ČRNI RIBEZ	
1. pripravljanje na jagodičevje v glavnem upoštavajoč sedanje tržne cene po 80 din za kg čistega dohodka, 9.794.145 din ali letno 391.765 din. Ali drugače povedano: vsako leto v višnjevem nasadu vloženih 107.354 din nam vrne ob koncu leta ali ob prodaji višnjevih sadetev 364% oz. 391.766 din čistega dobička. Vse to navajamo s ponovnim poudarkom, da nam kot kalkulativna osnova služi letošnja odkupna cena višenj po 80 din za 1 kilogram.	
2. izdelava načrt in izmeritev nasada	10.000
3. izkop in zasipavanje jam	17.000
4. zaključenje nasadov	3.000
5. vrednost drevesnih kolov	9.750
6. vrednost višnjevih sadik	48.750
7. sajenje (delo)	8.500
8. rez in vzgoja krone za vsodo rasti (delo)	7.500
9. gnojenje (delo)	38.400
10. vrednost gnoja	175.250
11. stroški skropiljenja 3 × letno, skupno 75 × za vso dobo rasti (delo)	75.000
12. vrednost skropiva	147.750
13. obdelava zemlje (drevesnih kolobarjev = delo)	91.200
14. obiranje	230.800
15. pakiranje in transport	380.000
16. zavarovalnina	884.632
17. obrestna mera 8%	198.323
skupaj din	2.685.855

Na višnjevega nasada nam po 25-letni živilenski dobi, upoštavajoč sedanje tržne cene po 80 din za kg čistega dohodka, 9.794.145 din ali letno 391.765 din. Ali drugače povedano: vsako leto v višnjevem nasadu vloženih 107.354 din nam vrne ob koncu leta ali ob prodaji višnjevih sadetev 364% oz. 391.766 din čistega dobička. Vse to navajamo s ponovnim poudarkom, da nam kot kalkulativna osnova služi letošnja odkupna cena višenj po 80 din za 1 kilogram.

Ena na višnjevega nasada nam po 25-letni živilenski dobi, upoštavajoč sedanje tržne cene po 80 din za kg čistega dohodka, 9.794.145 din ali letno 391.765 din. Ali drugače povedano: vsako leto v višnjevem nasadu vloženih 107.354 din nam vrne ob koncu leta ali ob prodaji višnjevih sadetev 364% oz. 391.766 din čistega dobička. Vse to navajamo s ponovnim poudarkom, da nam kot kalkulativna osnova služi letošnja odkupna cena višenj po 80 din za 1 kilogram.

Ena na višnjevega nasada nam po 25-letni živilenski dobi, upoštavajoč sedanje tržne cene po 80 din za kg čistega dohodka, 9.794.145 din ali letno 391.765 din. Ali drugače povedano: vsako leto v višnjevem nasadu vloženih 107.354 din nam vrne ob koncu leta ali ob prodaji višnjevih sadetev 364% oz. 391.766 din čistega dobička. Vse to navajamo s ponovnim poudarkom, da nam kot kalkulativna osnova služi letošnja odkupna cena višenj po 80 din za 1 kilogram.

Ena na višnjevega nasada nam po 25-letni živilenski dobi, upoštavajoč sedanje tržne cene po 80 din za kg čistega dohodka, 9.794.145 din ali letno 391.765 din. Ali drugače povedano: vsako leto v višnjevem nasadu vloženih 107.354 din nam vrne ob koncu leta ali ob prodaji višnjevih sadetev 364% oz. 391.766 din čistega dobička. Vse to navajamo s ponovnim poudarkom, da nam kot kalkulativna osnova služi letošnja odkupna cena višenj po 80 din za 1 kilogram.

Ena na višnjevega nasada nam po 25-letni živilenski dobi, upoštavajoč sedanje tržne cene po 80 din za kg čistega dohodka, 9.794.145 din ali letno 391.765 din. Ali drugače povedano: vsako leto v višnjevem nasadu vloženih 107.354 din nam vrne ob koncu leta ali ob prodaji višnjevih sadetev 364% oz. 391.766 din čistega dobička. Vse to navajamo s ponovnim poudarkom, da nam kot kalkulativna osnova služi letošnja odkupna cena višenj po 80 din za 1 kilogram.

Ena na višnjevega nasada nam po 25-letni živilenski dobi, upoštavajoč sedanje tržne cene po 80 din za kg čistega dohodka, 9.794.145 din ali letno 391.765 din. Ali drugače povedano: vsako leto v višnjevem nasadu vloženih 107.354 din nam vrne ob koncu leta ali ob prodaji višnjevih sadetev 364% oz. 391.766 din čistega dobička. Vse to navajamo s ponovnim poudarkom, da nam kot kalkulativna osnova služi letošnja odkupna cena višenj po 80 din za 1 kilogram.

Ena na višnjevega nasada nam po 25-letni živilenski dobi, upoštavajoč sedanje tržne cene po 80 din za kg čistega dohodka, 9.794.145 din ali letno 391.765 din. Ali drugače povedano: vsako leto v višnjevem nasadu vloženih 107.354 din nam vrne ob koncu leta ali ob prodaji višnjevih sadetev 364% oz. 391.766 din čistega dobička. Vse to navajamo s ponovnim poudarkom, da nam kot kalkulativna osnova služi letošnja odkupna cena višenj po 80 din za 1 kilogram.

Ena na višnjevega nasada nam po 25-letni živilenski dobi, upoštavajoč sedanje tržne cene po 80 din za kg čistega dohodka, 9.794.145 din ali letno 391.765 din. Ali drugače povedano: vsako leto v višnjevem nasadu vloženih 107.354 din nam vrne ob koncu leta ali ob prodaji višnjevih sadetev 364% oz. 391.766 din čistega dobička. Vse to navajamo s ponovnim poudarkom, da nam kot kalkulativna osnova služi letošnja odkupna cena višenj po 80 din za 1 kilogram.

Ena na višnjevega nasada nam po 25-letni živilenski dobi, upoštavajoč sedanje tržne cene po 80 din za kg čistega dohodka, 9.794.145 din ali letno 391.765 din. Ali drugače povedano: vsako leto v višnjevem nasadu vloženih 107.354 din nam vrne ob koncu leta ali ob prodaji višnjevih sadetev 364% oz. 391.766 din čistega dobička. Vse to navajamo s ponovnim poudarkom, da nam kot kalkulativna osnova služi letošnja odkupna cena višenj po 80 din za 1 kilogram.

Ena na višnjevega nasada nam po 25-letni živilenski dobi, upoštavajoč sedanje tržne cene po 80 din za kg čistega dohodka, 9.794.145 din ali letno 391.765 din. Ali drugače povedano: vsako leto v višnjevem nasadu vloženih 107.354 din nam vrne ob koncu leta ali ob prodaji višnjevih sadetev 364% oz. 391.766 din čistega dobička. Vse to navajamo s ponovnim poudarkom, da nam kot kalkulativna osnova služi letošnja odkupna cena višenj po 80 din za 1 kilogram.

Ena na višnjevega nasada nam po 25-letni živilenski dobi, upoštavajoč sedanje tržne cene po 80 din za kg čistega dohodka, 9.794.145 din ali letno 391.765 din. Ali drugače povedano: vsako leto v višnjevem nasadu vloženih 107.354 din nam vrne ob koncu leta ali ob prodaji višnjevih sadetev 364% oz. 391.766 din čistega dobička. Vse to navajamo s ponovnim poudarkom, da nam kot kalkulativna osnova služi letošnja odkupna cena višenj po 80 din za 1 kilogram.

Ena na višnjevega nasada nam po 25-letni živilenski dobi, upoštavajoč sedanje tržne cene po 80 din za kg čistega dohodka, 9.794.145 din ali letno 391.765 din. Ali drugače povedano: vsako leto v višnjevem nasadu vloženih 107.354 din nam vrne ob koncu leta ali ob prodaji višnjevih sadetev 364% oz. 391.766 din čistega dobička. Vse to navajamo s ponovnim poudarkom, da nam kot kalkulativna osnova služi letošnja odkupna cena višenj po 80 din za 1 kilogram.

Ena na višnjevega nasada nam po 25-letni živilenski dobi, upoštavajoč sedanje tržne cene po 80 din za kg čistega dohodka, 9.794.145 din ali letno 391.765 din. Ali drugače povedano: vsako leto v višnjevem nasadu vloženih 107.354 din nam vrne ob koncu leta ali ob prodaji višnjevih sadetev 364% oz. 391.766 din čistega dobička. Vse to navajamo s ponovnim poudarkom, da nam kot kalkulativna osnova služi letošnja odkupna cena višenj po 80 din za 1 kilogram.

Ena na višnjevega nasada nam po 25-letni živilenski dobi, upoštavajoč sedanje tržne cene po 80 din za kg čistega dohodka, 9.794.145 din ali letno 391.765 din. Ali drugače povedano: vsako leto v višnjevem nasadu vloženih 107.354 din nam vrne ob koncu leta ali ob prodaji višnjevih sadetev 364% oz. 391.766 din čistega dobička. Vse to navajamo s ponovnim poudarkom, da nam kot kalkulativna osnova služi letošnja odkupna cena višenj po 80 din za 1 kilogram.

Ena na višnjevega nasada nam po 25-letni živilenski dobi, upoštavajoč sedanje tržne cene po 80 din za kg čistega dohodka, 9.794.145 din ali letno 391.765 din. Ali drugače povedano: vsako leto v višnjevem nasadu vloženih 107.354 din nam vrne ob koncu leta ali ob prodaji višnjevih sadetev 364% oz. 391.766 din čistega dobička. Vse to navajamo s ponovnim poudarkom, da nam kot kalkulativna osnova služi letošnja odkupna cena višenj po 80 din za 1 kilogram.

Ena na višnjevega nasada nam po 25-letni živilenski dobi, upoštavajoč sedanje tržne cene po 80 din za kg čistega dohodka, 9.794.145 din ali letno 391.765 din. Ali drugače povedano: vsako leto v višnjevem nasadu vloženih 107.354 din nam vrne ob koncu leta ali ob prod

NE POZABIMO TEH KRAJEV!

Spet rumeni listje na drevju v gozdovih od Miklarjev do Kozlovecu studenca nad Tančogorom, kot je rumenolet v tem času pred petnajstimi leti. Pa vendar let poslednjih petih drugega, kakov je bilo leta 1941. Takrat so se tu zbirali prvi oboroženi partizanski junaki Bele krajine. Te hoste so bile pravzaprav svobodno ozemlje. Okupatorjeve noge so redokdaj zašle v to področje in še to samo delno in pod vodstvom domačih izdaljencev. V teh gozdovih se je partizanska pest urila uporabljati orožje, tu so bili sestanki z aktivisti, od tod je dobivala organizacija OF moralne opore, tu je bil organiziran prvi oboroženi napad na fašiste na cesti med Črnomljem in Gribljami, od tod so šli junaki na pochod proti Bučki v začetku novembra 1941. Mnogi izmed njih se iz kravne neenake borbe na Gornji Lazah niso več vrnili. Skoraj 4 meseca so ti gozdovi krili oboroženo pest belokranjskega ljudstva že v prvem letu okupacije. Po zgledu osemnajstih prvih borcev, ki so se organizirali v tem gozdu, je več ko štiri tisoč Belokranjcev v Belokranjicu odšlo v partizanske brigade ob sodelovanju in pomoci vsega ostalega prebivalstva.

Danes po 15 letih je v tem gozdu čisto drugače. Partizanske steze so povsem zarasle, vsaj za ljudi. V skromni dolinici, ali bolje presledku med skalami jugozahodno od Miklarjev na pobočju Piščeva, leži še nekaj preperelih brestovih kolov. Ti kolci in skalci odgrnjene mah in očagan kameni pritočajo, da so tu prebivali nekaj časa ljudje. Budno, okdo še lahko opazi na drevju kakovo staro zarezano od zapisenega kuharjevega noža. Drugega nič. Le kdo se še spominja, da je bil tu prvi tabor partizanov leta 1941? Kdo ve za tabor, od koder so šli v napad pri Gribljah. Pa če kdo danes še ve, ali bodo ljudje vedeli še nekaj let?

Nič drugače, ni na pobočju majhnega grička severozahodno od Kozlovecu studenca, kjer je bilo drugo taborišče teh partizanov. Takrat shojena steza od Andrijeve Štale od poljske strani in tista od konca ceste pri Kozlovem studencu od črnomalske strani ter tudi druge številne steze, je preraslo kopinje, trnje in grmovje. Pravi stezosedec moraš biti, da jih še odkriješ.

Na kraju taborišča je nekoliko več sledi. Na videz nepomembne predmete, ki so ostali, je dobil Belokranjski muzej. Nekaj nabroj, suha tuba zbrane kreme, čevlji, sekridica, razbit kotel (nad njim so zbesnili Italij-

jani po izdajstvu) in še kakšna stvar. Drenov grm, na katerem je visela prva puška-mitraljezna oborba šotoru, je kar lepo porastel. Zloženi kamni in prebiti kolci med dvehno hojama pritočajo, kje je bila kuhiinja. Tudi nekaj bukovih cepanic, ki so služile za streho ali »steno« kuhihinje, je še ostalo. Na drevje zabitih živelj, na katerih je visele prožje in oprema, so boli kemi ko rjavi. Povsed skala pri skali, da komaj najdeš prostor za nogo, vse porašeno s pritikavim grmovjem, med katerim je tu in tam tudi od srna objedena tisovina. Globoka dolina pod taboriščem, ki je bila popolnoma izsekana in v kateri so se urili v streljanju, je že gosto zarasla.

Da, 15 let je minilo od takrat. Spomin na tiste, ki so tu začeli oboroženo borbo proti zasuknjevalcem domovine, hkrati pa tudi borbo za drugačni družbeni red v svetu, danes še živi in bo živel prav gotovo še dolgo. Skoraj pozabljen pa je kraj nihovega bivališča, nihovska zbiranja in organiziranja. Ali naj gre to res v pozabo?

Desešine in desetine spominskih plošč smo še vzdali po vojni. Mnogi spomenikov smo postavili in prizadevamo si, da obeležimo vsak kraj, ki je povezan dogodki iz naše načelne zgodovine. Tako je tudi prav. A prav tako bi bilo prav, da bi tudi na teh dveh krajinah našr-

VINIŠKI STRAI

»Čuj, Mato, si ob pamet, da ustvariš v hišo trodnelna okna!«
»I, zakaj jih pa ne bi?«
»Mar nisi čul, da bodo na trodnelna okna nabili visoko takso? Saj bomo mordali štirne tudi zasipati, kajti tudi zanje bo treba plačati takso.«
»A, vrata, tako je s to rečjo! Kje si pa to zvedel?«
»Kje neki: vsa Vinica govorí na ves glas.«
»Aja... jaz sem se pa že ustrasil.«

NOVOMEŠKE ULIČNE TABLICE

Krito mero, smo jemali, tablice po strani dali...«

KONJ JE ČEDALJE MANJ

Najnovejši podatki, ki jih je zbrala Organizacija združenih narodov, kažejo, da se število konj na svetu manjša. Danes jih je na svetu okrog 75 milijonov - 20 odstotkov manj kot zadnja leta pred drugo svetovno vojno. Vzrok je čedalje večja mehanizacija poljedelstva. Največ konj ima Sovjetska zveza - 16 milijonov, Kitajska 5 milijonov, Brazilija okrog 7 milijonov. Oslov in mul je na svetu okrog 50 milijonov.

vili vsaj skromno označko, da bi se s krajem vred spominjali tudi tisti prvi veliki junakov našega narodnoosvobodilnega boja.

Z trajno označitev teh dveh zgodovinskih krajev ne bi treba denarja. Zadostovalo bi viklesanje zgodovinskih podatkov na eno izmed skal, katerih je v obeh krajinah več kot dovolj, in pa märkacija steze od najbližje prometne poti. Lep in

trajajo spomenik bi bil, če bi ta kraja dobila partizansko ime, ki bi ga vpisali tudi v zemljepis. Če bi bila tu kakšna kolonija spomenika, bi oba kraja v ljudskem imenovanju kmalu dobila ime po spomenikih, odnosno partizanih. Ob razlaganju nastanka imena kraja bi še pozni rodovi vedeli, da so tu zbrali prvi partizanski junaki Bele krajine.

Peter Romančič

Prvo taborišče belokranjskih partizanov nad Miklarji

Večer nad Mirensko dolino

Kot priložnostni čuvaj kamnoloma sedim pred preprosto barako nekje v Mirenski dolini. Dobrij sto metrov pod menoj teče železnica. Zdaj pa zdaj slivam reke trk - kričo se tračnice, ki jih je bila raztegnila dnevna topota. Komaj pesedelet let bo prihodnje leto kar so jih bili položili.

V mislih potujem nazaj v dobo, ko je po Mirenski dolini tekla ožka cesta, po kateri so skrjali težko naložen vozovi vse do Trsta, Gorice in se oddaljeneje kraje. Ko sem bil mladi, še sedaj pomnik, je o teh furmanih krožila popevka:

Pramčka na vajeti, fuksa na kam, povej mi ti dekle, če furati znam. Bon furav v Gorico, tja vin in šenico, nazaj pa coker in kofe za moje dekle.

Dolgi hlevi, ki so stali med gostilnami ob cesti, so progadili. Tu in tam se še vidijo njihove ruševine - unikal jih je čas.

Se dalje nazaj v davnino mi gredo misli. Na strmih pobočjih Mirenske doline stope trdnih gradov. Gradili so jih naši davni predniki — ne zase. Priganjani z biki okrutnih grščakov in njihovih vaščev, so vlačili v strme bregove ogromne kamne za grajske zidnine, pod katerimi so zgradili strahotne ječe, kjer so potem gnile njihove kosti. Nekatere so vidne v razvalinah, od starejših pa so ostali komaj zaznavni ostanki. Kot orlovo gnezdo še čopi, del zidu Rokstajna v Cretža. Pri kopanju gramoza pa so našli celo ostanke Tržiškega grada. Stratozberga ne omemnja nit Valvasor, vendar med stoljetnim gozdom še tu in tam zaznavajo ostanke ogromnih zidov. Imena grad in grščina ljudstvo še čuvajo, kar neme priteže pretelosti in žilave storje za svobodo. Njihove gospodarje je pomedila sila, svobodobranje in povedala vse do povehstih starih dedov smo otroci poslušali zgodbe o rokštanjski, čreščki, mokronoški, rakovščini in še drugi grščini.

Po hribili stoji cerkev — tudij te je zidal, tlačan. Ne morda toliko iz verske vneme, temveč zato, ker sta grad in duhovščina kot višji sloji vedno hodili z roko v roki. Cerkev je tlačana grozila s pekiom, če ne bo ubogal in garal grščaku, ta pa je dal duhovščini pravico, da je še ona skubila kmečko rajo. Tudi to so spomenki težki časov.

Sponiam se tudi dni, ko je Pečnik odkopaval stare gomile. Frikolin sem bil še takrat. Na Slančevruhu, Svetem Vruhu, Brezovici in Slepšku, je odpiral stare grščeve in pobiral dragocene prizadevate preteklosti — keltskih in ilirskih ljudstev, ki so v davnini tod živelja, se ljubila in sončevala, v nenehni borbi za življenje in obstoj. Žal je večina teh

ljudi, ki so bili v tistih dneh, že zboleli.

Počaknem, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.

Načrti, da se vse vrnim, da je bila taborišča v Mirenski dolini.